

Veselé vzpomínání k nedožitým devadesátinám dr. Františka Obhlídala

Memories of dr. František Obhlídál

Libuše Rauscherová

Státní rostlinolékařská správa, Zemědělská 1a, 613 00 Brno
rauscherova@srs.cz

Přijala jsem pozvání na podzimní schůzi Východočeské ornitologické pobočky, kde měly být připomenuty devadesátiny jejího zakladatele a mého otce dr. Františka Obhlídala. Bylo to vzpomínání s podtitulem: „Vážení, kdo si dá ještě párek...?“, což bývalo typické – že tatínek vždycky pobízel k občerstvení. Nechci domyslet, že by tam ornitologové chodili jen kvůli párkům. Ale nakonec proč ne? Účel světí prostředky. Tak i v sobotu 13. října 2001 bylo občerstvení v podobě párků a snad i proto účast byla hojná...

Z Brna jsem přijela s doc. Hudcem. Díky veselým historkám v jeho osobitém podání jsem přijela dobře naladěná a nikdy se mi cesta do Pardubic nezdála tak krátká. Vlastně to byl takový trénink, protože jsem si nedovedla představit, co tam budu povídat... Hlavně proto, že smrtí tatínka s ním odešel jeho osobitý humor, který spoluvytvářel a který pramenil z jeho veselého pohledu na život. I když vím, že ornitologové patří mezi veselé přátele přírody, tentokrát jsem tam humor nehledala. Myslela jsem, že se zúčastním odborných přednášek a prohlédnu si nové tváře.

Co vybrat ze spousty zážitků tak, aby to zaujalo i ty mladší? Nakonec to bylo jednoduché. Pomohl mi bratr a báječně jsme se vzpomínáním pobavili, leč – to nejlepší se nám přece jen zdálo nepublikovatelné.

Zdraví – kdo jste ho znali uznáte, že musel mít hodně. V pravém slova smyslu byl gurmán. A ani alkoholu se nevyhýbal. Na stáří měl několik infarktů i mozkových příhod. A trombózu. Ze všeho se vždy až zázračně vzpamatoval a je neskutečné, že se dožil téměř 90 let. Svou diagnózu po infarktu si pochvaloval osobitým bonmotem: „Vlastně všechno můžu a rychlá smrt je zajištěna.“ Paní doktorka mu připomínala, že když bude cítit slabost u srdce, musí si vzít Nitromack. A on se hned ptal: „A paní doktorko, takhle frťana bych nemohl?“ Lékařka mu neprozřetelně odpověděla, že to je vlastně stejný účinek. A on že tedy radší frťana. A tak si „roztahoval“ cévy celý život, údajně na doporučení lékaře.

První infarkt přechodil, protože měl dojem, že na to nemá čas. Teprve za týden se ukázalo, že jeho stav je vážný a lékař nařídil okamžitě převoz na JIP do nemocnice. On smlouval, že se mu to nehodí a musí ještě zařídit spoustu věcí. Po převozu na JIP si hned vytáhl tabák a fajfky a začal to rovnat do nočního stolku. Paní doktorka se zhrozila a oznámila mu, že po takovém stavu již nebude moci kouřit. A jeho odpověď byla: „Ale budu.“ A kouřil ještě dalších skoro 40 roků. Když mu otrnulo, zařídil si v nemocnici detašo-

vanou kancelář a vše vyřizoval tam. Tím značně narušoval nemocniční režim a tak dosáhl toho, že nakonec byl tedy propuštěn do domácí péče.

Kouření bylo jedním z jeho typických znaků. Jak vzpomínal doc. Hudec, pro tatínka neexistovaly zákazy a omezení. Ani půda Československé akademie věd v Brně nebyla uchráněna vůně Amfory, ať kdo chtěl, nebo nechtěl. Otec kouřil dýmku vždy a všude, v podstatě ji vydával z úst jenom na noc. Vůně tabáku se za ním táhla všude a byla neodmyslitelná. Když šel po městě, měl stále doutnající „čibuk“. Pokud vstoupil do obchodu, strčil hořící fajfku do kapsy saka nebo kabátu a hotovo. Když vyšel ven, zatahl, fajfka se rozhořela a kouřil dál. Jak ovšem kapsy vypadaly od popela a tabáku a co se matka nahořekovala, to si umíte představit. Je s podivem, že si pamatujeme jen dvě události, kdy mu od žhavého popela chytla a hořela kapsa. Šel po Zeleném předměstí a někdo známý na něj volal: „Doktore, hoří vám kapsa!“ A skutečně, hořela i se sakem.

Vedení kroužků mládeže se tatínek věnoval celý život, což je více než 50 let! A dostal za to metál, protože v Pardubicích vytvořil širokou členskou základnu mladých přírodovědců, z větší části ornitologů. Většina z vás – mimo ty nejmladší – prošla přírodovědeckým kroužkem, který vedl přes 30 let pod hlavičkou Okresního domu pionýrů a mládeže v Pardubicích. Málokdo ale ví, že aby udržel činnost kroužku, musel v pokročilém věku složit zkoušky vedoucích pionýrů včetně znalostí z marxismu-leninismu. S optimismem sobě vlastním si obstaral příslušné příručky a zkoušku před příslušnou komisí složil.

Celá naše rodina se podřídila jeho zájmům. O zvířata u nás nebyla nouze. Aniž bychom to chtěli, byli jsme vlastně taková záchranná stanice pro zvířata. Kroužkování ptáků bylo pro celou rodinu povinné, nejen o prázdninách na chatě, ale všude. Vzpomínám na kroužkování racků, ať již na rybníku Baroch nebo na Bohdanči. Zatímco mé spolužačky chodily korzovat, já vyfukovala nasezelá vajíčka a preparovala kostry ptáků. Z toho jasně vyplynulo, že jsem se musela stát biologem.

Samostatnou kapitolu určitě tvořil přírodovědný klub pod hlavičkou Závodního klubu Tesla. Toto šťastné spojení vydrželo přes 30 let. Přes bohatou odbornou činnost přístupnou široké veřejnosti zde probíhala spousta jiných akcí, které byly zdrojem dobré nálady. Velmi oblíbené byly zejména mikulášské večírky, kde nechyběly vlastní básně a parodie. Také pravidelné schůze, ale zejména vícedenní zájezdy přinášely veselé zážitky, na které se ještě dlouho vzpomínalo. Připomenu každoroční houbařskou výstavu spojenou s ochutnáváním, kde mykolog dr. Dušánek jako atrakci pro obveselení vždy zkonsumoval muchomůrku červenou, aby dokázal, že není tak jedovatá, jak se uvádí. A dělal to opakovaně několik let po sobě.

Vedle ornitologie hlavní celoživotní vášní mého otce byla myslivost. A tyto dvě záliby se spojily v lásku k sokolnictví. Jeho zásluhy o obnovu sokolnických lovů a rozvoj sokolnictví u nás přispěly k tomu, že byl přijat jako rytíř do řádu sv. Huberta. Každoroční sokolnické lovy probíhaly v Opočně, kde jsem shodou okolností byla zaměstnána. Tak jsem se mnohokrát účastnila nejen lovů, ale zejména večerních posezení.

Myslivci jsou proslulí schopností se veselit a sokolníci zvlášť. To jsem si ověřila na vlastní kůži. A tak hostinec u Holuba zažil vždy veselé pitky

a posezení se zpěvem a tancem do pozdních večerních a někdy i časných ranních hodin. Já jsem sklony k flámování rozhodně nezdědila, a tak si otec často stěžoval, že ho opouštím vždycky, když byl v nejlepším. Zabralo by hodně času vzpomínání sokolníků na veselé příběhy z Opočna. Za sebe pak mohu říci příhodu, kterou bych nazvala: „Proč nemohu já být abstinentem“:

Jednou se připíjelo a přítomná slečna odmítala pít. Tehdy pronesl otec nezapomenutelný proslov: „Slečno, když jsem byl tak starý jako vy – 18 let – tak jsem byl v Brně členem spolku abstinentů a platil jsem ročně příspěvek 1 Kč. Bydlel jsem u sestry v Brně, kde švagr měl vinný sklep. A tak jako se tady chodí se džbánkem pro pivo, tam se v neděli chodilo po obědě pro víno. Když sestra nebyla doma, já jsem zákazníky obsluhoval. A protože jsem byl členem spolku abstinentů a platil jsem příspěvek 1 Kč, tak vždycky když jsem to víno nasál do huby, tak jsem ho vyplivnul. A dodneška mě to mrzí a lituju co jsem tenkrát nevyopil a celý život se to snažím dohnat. A nejde to. A proto nedopustím, aby moje dcera byla abstinentem.“

V životě mého otce byla i těžká období, např. v padesátých letech, kdy dělal závozníka nebo pracoval jako dělník na výrobě výbušnin v Semtíně. Jako vášnivý myslivec zejména těžce snášel odebrání myslivecké zbraně pro politickou nespolehlivost. Přesto prošel vším s osobitým humorem a v mých vzpomínkách i s veselou myslí. Proto by i vzpomínání na něj mělo být vždy veselé.